

**Adami Tanneri E Societate Iesv, S. Theologiæ D. Et In
Academia Ingolstad. Professoris, Theologiæ Scholasticæ
Tomus ...**

Cum triplici Indice

De Fide, Spe, Charitate, Iustitia, Religione, caeterisq[ue] virtutibus [et]
vitijs: ac varijs hominum statibus. Secvndæ Secvndæ S. Thomæ
Aqvinatis Respondens

Tanner, Adam
Ingolstadii, 1627

VI. De locatione, conductione, emphyseusi & feudo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72877)

valorem habeat, tamen vt merx etiam quædam est, potest vna sæpe pluris æstimari, quam alia, quamuis altoquin secundum rationem pretij æqualis valoris; vt quia integrioris figure, grauioris ponderis, minus rasa & detrita est, vel etiam quia rarior est, antiqua, pulchra; aut alioqui iustas ob causas ita grata campori, vt eam nollet mutare, nisi ob importunitatem campuarij.

155 Imo etiam valde probabile est, ob ipsam quoque per se monetæ præstantiam, si videlicet aurea detur pro argentea, auctarium aliquod à campore accipi posse; si nimirum eam vendat vt mercem, considerando varias eiusdem rei utilitates, verbi gratia, ad inaurandum, vel ad medicamenta, aut faciliorem transportationem &c. quas argentea moneta non habet; esto campior monetam auream ad istos vsus non adhibuisset, vt pluribus docent Sotus quæst. 9. arr. vnico. Syluester v. *Vsura* 4. quæst. 3. Caietanus opusculo de Cambijs cap. 6. Nauarrus num. 258. Couarruias de collatione veterum. Carbo quæst. 59. de Restitut. Sa V. *Cambium*, Toletus lib. 5. cap 51. & Lessius cap. 23. dub. 2. quamuis non improbabiler negent Medina quæst. 2. de Cambijs, & Valentia quæstione 23. punct. 2.

156 Quæritur quintò, qua ratione censendum, vel taxandum sit iustum cambij lucrum.

Respondetur, lucrum iustum esse, quod vel lege, vel recepta consuetudine, à bonis non improbatum, vel prudentum iudicio taxatum est. Considerandi autem sunt in ea re, supradicti tituli, præsertim autem in tertia, quarta, & quinta specie, distantia locorum; itemque copia vel inopia pecuniarum; paucitas vel multitudo camporum & campariorum. Hinc enim fit, vt longe plus petatur pro cambio, ex Germania in Hispaniam, quam ex Hispania in Germaniam; eo quod hic minor sit copia camporum & pecuniarum, quam in Hispania.

Labor vero camporum non ex defatigatione corporis, sicut aliorum mercenariorum, sed ex dignitate quoque & gradu, quem in Republica, campores habent, æstimandus est, vt recte notauit Valentia cit. quæst. 23. punct. 5.

DVBIVM VI.

De Locatione, Conductione, Emphyteusi, & Feudo.

Ads. Thom. 2.2. q. 77.

157 Quæritur primo: Quid sit locatio & conductione; quæue ratione speciales quædam difficultates circa eam occurrentes sint explicandæ: nimirum 1. Si conductor impediatur ab vsu rei, absque sua culpa, teneaturne soluere pensionem. 2. An locator rei fructi feræ teneatur remittere de pensione condita, si sterilitas sine culpa conductoris obuenerit. 3. Vtrum is, qui eadem opera pluribus seruit, possit ab iisdem plura stipendia integra accipere. 4. An, & qua ratione operarij & famuli possint vt compensatione, ob paruitatem stipendij. 5. Quibus ex causis liceat conductorem expellere.

Respondetur sequentibus pronunciatis. I. Lo-

catio & conductione est vnus & idem contractus, quo persona, vel res aliqua alteri ad vsum pro pretio conceditur, & ab eodem accipitur: ex parte enim concedentis, est locatio; ex parte accipientis, est conductione. Quem contractum, si debita seruetur æqualitas, per se licitum esse constat.

158 II. Si impedimentum superueniat ex parte rei conductæ, quod vsum eius impediatur, sine culpa conductoris, pro eo tempore, non tenetur ad pensionem: secus si impedimentum se teneat ex parte conductoris, vel ab illo originem trahat. Ita Syluester v. *Locatio*. Nauarrus Manuali cap. 17. num. 187. & 197. Couarruias lib. 4. Variar. cap. 13. num. 8. & quæstionum practicarum quæst. 30. num. 3. Lessius cap. 24. dub. 2. Et colligitur ex lege *Habitatores*, & l. *Qui operas*, & l. *Si vno*, ff. locati. Ratio sumitur ex æquitate rei. Si tamen ea res alioqui alteri locanda non fuisset, eadem æquitatis ratio dictare videtur, vt non tota merces soluatur, vt post Syluestrum V. *Locatio* quæst. 12. notauit Lessius ibidem.

159 III. Si ob sterilitatem, aut calamitatem, citra culpam conductoris, anno aliquo nihil ex re conducta percipiatur, tota pensio remittenda est: alias si sterilitas sit magna, secundum proportionem illati damni, pro rata: nisi aliter sit conuentum, aut nisi præcedentium vel subsequenentium annorum fertilitas compenset præsentem sterilitatem. Ita communis Doctorum iuxta l. *Ex conducto*, & l. *Si merces* ff. locati, & cap. *Propter sterilitatem*, de locato & conducto.

Et intelligitur hoc pronuntiatum, vbi certa & stabilis pensio conductori imposita est; secus quando pensio consistit in parte aliquota fructuum, puta dimidia, vel tertia, vt ex communi docet Nauarrus cap. 17. num. 290. iuxta l. *Si merces* ff. locati.

Idemque extendit Lessius cap. 24. dub. 3. si fruges in horreo conditæ, fulmine, vel hostis superuentu perant; quod videtur pius; sed nescio an vsu receptum.

160 Conferatur autem ex veriori & communiori sententia, sterilitas magna, quando detracto semine, & expensarum æstimatione, non superest, quod sufficiat saltem dimidiæ pensionis solutioni; etsi ea res alioqui à varijs variè explicetur, vt videre est apud Syluestrum V. *Emphyt.* q. 1.

Quod si anni sequentes compensent præteritam sterilitatem, tunc si quid remissum est annis præcedentibus, potest inde repeti: sicut etiam augeri potest pensio, si aliquo anno extraordinaria sit vberitas, proueniens ex casu fortuito, non ex sola coloni indultia, vt post Gomezium & Syluestrum, ex communi docet Lessius ibidem, iuxta l. *Ex conducto* & l. *Si merces*, ff. locati & cit. cap. *Propter sterilitatem*.

161 IV. Putat quidem Lessius lib. 2. cap. 24. dub. 5. quando quis pluribus obligat operam suam singulis in solidum, & illa æque commoda est singulis, ac si pro illis solis fuisset exhibita, posse à singulis tantum exigere, quantum ab vno posset, si pro eo solo præstitisset; ac proinde commissarium causarum, cui pro vnica causæ expeditione, dum foras proficiscitur, permissum est in singulos dies accipere duos aureos ab eo, cuius negotia gerit; posse accipere quatuor aureos, si agat negotia duorum; sex si trium.

Idemque significat esse, si quis alicui locet equum reductitium; posse enim tantundem accipere pro ea reductioe, quantum pro alio quouis equo ex instituto ad illud iter conducto. Idemque pari ratione dicendum foret, de proprio ac speciali nuntio; qui iam ab aliquo conductus integro stipendio, ad certum iter peragendum, posset nihilominus, noua conductione interveniente, etiam ab alio nouum, & integrum stipendium accipere.

162 Verum hæc mihi non probantur; quia ut dictum quæstione 6. dub. 10. res vel opera iam vni ex iustitia debita, non potest denuo alteri nouo pretio vendi; quia sua non est, sed alterius. Et ipsa communis persuasio vulgi talem nuntium, qui dissimulanter ad duobus integra stipendia acciperet, pœna dignum iudicaret.

Multo minus potest pro equo reductitio tantum accipi; quantum pro equo nouiter conducto; non solum quia talis equus dimidio minus spacij conficiendum habet, quam equus nouiter conductus; cui scilicet eundem & redeundum est; sed etiam quia locator in prima conductione equi, sufficiens stipendium etiam pro reductioe accipit; quam proinde non potest ad æquato pretio alteri vendere; etsi possit aliquid accipere; eo quod alioqui posset equum sine onere reducere.

163 Aliud est; si quis proprii negotij causa velit aut etiam debeat (citra iustitiæ obligationem) Romam proficisci; talis enim potest tantum pacisci ab alio, qui eum suo nomine cupit ire, quantum si propria causa iturus fuisset, ut omnes concedunt: quia nempe talis labor nulli ex iustitia debitus & addictus est, sed subest libero dominio ac dispositioni operantis, ut loc. cit. dictum.

164 V. Nunquam potest famulus, vel operarius, seu alius cuius officialis ut tacita compensatione, nisi constet eidem, stipendium seu pensionem condidit, esse infra infimum iustæ mercedis gradum. Quod ipsum tamen non licebit, si conductor opera famuli non indigens, solum ex misericordia, ob ipsius preces, illum conduxit: tunc enim satis erit, ei dare alimenta; nisi manifeste multo maiorem utilitatē domino præstaret: sicut etiam ubi de certo stipendio nihil alioqui conuentum, & res tota relicta est in arbitrio domini, nihilominus tenetur dominus saltem ad infimum mercedis.

Prima pars constat ex dictis quæst. 6. dub. 14. n. 406 ubi de clandestina compensatione egimus; ea enim locum non habet, ubi debitum non est certum ac liquidum; cum in dubio melior sit conditio possidentis. Reliqua ex naturali equitate recte docet. Lessius cap. 24. dub. 4.

165 VI. Causæ expellendi conductorem exponuntur. l. *Æde*, Codice de locato. his verbis. *Æde quam te conductam habere dicit, si pensionem in solidum soluisse, inuitum te expelli non oportet: nisi proprijs visibus dominus eam necessariam esse probauerit, aut corrigere (seu rescindere) domum maluerit, aut tu male in re locata versatus es.*

Et in eundem sensum Gregorius IX. cap. Propter sterilitatem, de locato & conducto, quasi magis explicans ius civile statuit his verbis: *Verum inuito inquieto domum inhabitare, vel rescindere poteris, si necessitas (quæ tamen non imminet locationis tempore) id expositat; remissa sibi pro residuo temporis pensione: qui etiam inde rationabiliter amouetur, si peruersè ibi fuerit con-*

uersatus; vel cum canonem per biennium non soluisse, sibi satisfactione celeri non prouidit.

Vnde existimat Lessius, etiam in locatione civili expectandum esse biennij tempus, ut etiam innuatur l. *Quaro*, ff. locati. Sed glossa in citatum cap. & Nauarrus cap. 17. n. 193. putant, in breui locatione trium vel quatuor annorum, illud biennij tempus non esse necessarium; sed sufficere, si conductor tempore constituto pensionem non soluerit; ut etiam Iuristæ communiter sentiunt.

166 Quæritur secundò. Quid sit emphyteusis; quæue condiciones requirat. Respondeo sequentibus pronuntians. I. Emphyteusis (iuxta Græcum etymon, quasi *implantatio* seu *insitio*) in proposito est concessio rei immobilis, cum translatione dominij vitilis, retento directo, pro certa pecunie summa, quæ *laudemium* dicitur; ac onere certæ pensionis proprietario soluendæ; idque vel in perpetuum; vel ad vitam vnus, vel plurium (quo casu *vitalium* dicitur) vel ad certos annos; non tamen pauciores decennio. Qui vendit dominus directus; qui emit, seu accipit, *Emphyteuta* dicitur.

Differt à locatione: 1. quia solum in re immobili, quæ cultura melior effici potest, constituitur. 2. quia per eam transfertur dominium vitile, quod propriè dicta locatio non potest fieri ad decennium, vel supra; quia tunc communi iure transfertur dominium vitile in conductore; ac proinde desinit esse propria locatio, & fit emphyteusis, ut colligitur ex l. 1. ff. de superficiebus, & ex communi docet Couarruias lib. 2. Variar. cap. 16.

167 II. Ad iustitiam eius contractus, communi & Casareo iure, iuxta l. 1. 2. & 3. Cod. de iure Emphyteutico, sequentes condiciones requiruntur; nisi subinde aliter sit conuentum. I. Ut constitutur in rebus immobilibus & fructiferis.

II. Ut dominium vitile sit penes Emphyteutam; qui proinde tenetur ad omnia onera & tributa, quæ alioqui ratione eius dominij solui solent; etiam si bona alioqui sint Ecclesiæ: dominium verò directi & possessio civilis rei maneat apud priorem dominum: contra quem proinde non potest ab Emphyteuta præscribi, iuxta l. *Male*, Cod. de præscriptione trig. an.

III. Ut Emphyteuta teneatur ad certam pensionem quotannis soluendam; quæ quidem tamen absolute posset ad æquata esse ipsis fructibus, detractis expensis, & simul habita ratione laudemij, communitè tamen solet esse minor.

168 IV. Ut si Emphyteuta intra certum tempus (nèpe intra triennium, si Emphyteusis sit secularis, vel intra biennium, seclusa celeri satisfactione; si sit Ecclesiastica, iuxta cap. *Potuit*, de locato & conducto) pensionem constitutam non soluerit, ab ea excidat, etiam citra sententiam Iudicis; ita ut teneatur cedere, si modo dominus directus declaret, se velle pœnam illam commissi executioni mandare.

V. Ut si res sine culpa Emphyteutæ omnino pereat, vel in hostium manus redacta sit, Emphyteuta liberetur à pensionis solutione, iuxta l. 1. Cod. de iure Emphyteutico, ut in simili de censu & locatione dictum, secluso speciali pacto assicurationis.

VI. Ut si rem notabiliter deteriorem reddat,

eidem

idem possit auferri, iuxta authent. *Quia rem*, Cod. de Sacros. Eccles.

169 VII. Vt Emphyteuta ius Emphyteuticum non vendat, nisi Domino directo prius oblatum; alias cadit in commissum, & redit ad dominum directum, iuxta communem, & l. 3. Cod. de iure Emphyteutico & cap. *Poruit*, de locato: etsi possit rem donare, legare, permutare, saltem domino ante concessionem possessionis consentiente; eodemque modo oppignorare, nisi res sit Ecclesiae, iuxta authent. *Hoc ius*, & *Qui rem*, Cod. de Sacros. Eccles.

VIII. Vt quoties res venditur, vel donatione, aut permutatione alienatur, is qui eam accipit, domino directo pro inuestitura, seu possessione, soluat laudemium, iuxta l. 3. Cod. de iure Emphyteutico.

170 Est vero laudemium certa pars pretij, seu aestimationis rei venditae, quae quidem iure communi est quinquagesima, consuetudine vero trigesima, ut ex Syluestro V. *Emphyteusis* num. 28. & Ostiensi docet Lessius cap. 24. dub. 9.

Interim in hac re omni cum pacta contrahentium huic contractui dent legem, magis quam vlli alteri, iuxta l. 1. & 3. Cod. de iure Emphyteutico, consulendae etiam sunt receptae consuetudines, ac iura municipalia, ac praesertim, an post obitum directi domini, siue eius, qui locum ipsius representat, debeat nonnunquam, perinde ut in feudo, denuo accipi inuestitura, ideoque solui nouum laudemium & quantum.

171 In praxi autem duo sunt obseruanda: primum, ut eiusmodi consuetudines, cum grauamine Emphyteute ultra consuetos terminos non extendantur. Cum enim alioquin sint praeter ius commune, & onerosae Emphyteutis, non sunt extendendae, sed potius in dubio restringendae. Alterum est, ut habeatur ratio aequitatis naturalis, ne spectata utilitate, quam Emphyteuta ex re Emphyteutica percipit, magnitudo laudemij, & pensionis, onusque laudemium, saepius persoluendi superet.

Qua in re etiam considerandum, an noua seu singulari consuetudine, in quibusdam locis, eo vique recte extendatur laudemium, vel non tantum sit pars quinquagesima, aut trigesima (quod iuris esse superior diximus) sed etiam vigesima pars rei venditae, ita ut iure quinq; pro centum exigantur; quod haecenus a nullo doctore traditum reperit.

In iure tamen municipali Bavarico p. 4. tit. 21. pag. 299. ita statutum video: *Laudemium quoties possessor mutatur, ita accipiendum est soluendum erit, ut ex centum non soluantur ultra quinque; & ubi minus haecenus consuetum, id etiam post hac obseruetur. Quod si alicubi etiam ratione decessus consuetum fuit, solnere aliquid, id ubi notorie constat, etiam deinceps accipi poterit.* Plura apud Syluestrum loco cit.

172 Quaeritur tertio, quid & quotuplex sit feudum; & quae nam conditiones ad hoc requirantur. Respondetur I. Feudum a fide, seu fidelitate dictum, etsi quoque rem ipsam feudalem significet; in praesentia tamen pro contractu accipitur; qui nihil aliud est, quam concessio rei immobilis, cum translatione vtilis dominij, proprietate retenta, sub onere fidelitatis & obsequij personalis exhibendi; qua ratione ab emphyteusi differt.

Is qui feudum concedit, *Dominus feudi*: qui acci-

pit, *feudatarius*, seu *Vasallus*: plures vero ab vno, eodemque domino accipientes, *pares Curiae*, vel etiam *Comasalli*, *pares curii*, *pares domus*, *pares de domo*, modo absolute *pares*, passim in textu feudum nuncupantur.

173 II. Feuda varijs modis diuiduntur; primo enim aliud est proprium, aliud improprium. *Proprium* est quod consuetas feudi leges vbiq; seruat, *Improprium* in quo substantialibus ac naturalibus feudi pacto, statuto, vel consuetudine speciali derogatum est.

Secundo aliud est *nouum*, quod quis de nouo primum acquisiuit; aliud *vetus*, quod ab aliquo ex maioribus acceptum est, siue cuius causam & titulum ab alio priori Vasallo quis habet.

174 Tertio, aliud feudum dicitur *nobile*, quod possessorem suum nobilitat; aliud *ignobile*; quod nec dignitatem annexam habet, nec etiam tribuit nobilitatem; ideoque etiam *plebeium* seu *Burgense* dicitur. *Nobile* rursus, vel est *regale*, quod regalem dignitatem annexam habet; vel *non regale*, quod eiusmodi dignitatem annexam non habet. Vbi aduertendum, Imperatorem, vel alium ab ipso potestatem nobilitandi habentem, etiam si feudum concedant, non hoc ipso statim nobilitare, sed tunc, cum simul animam ac voluntatem nobilitandi adiungunt.

Quarto aliud vocatur *ligium*, in quo iuratur fidelitas, contra omnem hominem; aliud *non ligium*, in quo prior dominus excipitur.

Quinto aliud *francum*, siue liberum a seruitijs seu oneribus exhibendis; aliud *non francum*, aliud *Ecclesiasticum*, aliud *seculare*, &c.

175 III. Ad feudum eadem fere conditiones requiruntur, quae in Emphyteusi: nisi quod Vasallus, vbi feudum est purum, non tenetur ad vllam pensionem, sed loco pensionis, ad obsequium, idque solum, quando a domino de eo interpellabitur. Quod si Vasallus obsequium constitutum non praestiterit, amittit feudum; sicut Emphyteuta non soluta pensione.

Sed nec sine domini voluntate illud alienare potest; alioquin amittitur: nec etiam donare, vel impignorare, vel alteri in feudum concedere, sine eiusdem domini voluntate. Denique a domino debet inuestiri, & mitti in possessionem; & tunc iurare domino fidelitatem.

176 Iuramentum autem fidelitatis in hanc formam fieri solet, ut est apud Syluestrum V. *Feudum*, q. 12. *Ego N. iuro ad Sancta Dei Evangelia, quod abhinc mantea, ero fidelis tibi N. sicut debes esse Vasallus domino: nec id, quod mihi sub nomine fidelitatis commiserit, pandam alij ad eius detrimentum, me sciente.*

Vnde Vasallus communiter obligatur 1. ne domino damnum in corpore inferat; sed ut potius illud impediatur. 2. ne contra domini propositum & conatum iustum, se interponat. 3. ne secretum eius reuelet, aut eius securitatem interuertat. 4. ne ius, honorem seu famam eius violet dicto, facto, consensu. 5. ne damnum aliquod in temporalibus inferat, vel utilitatem eius impediatur. 6. Ut fideliter illi consilium & auxilium praebat, ut habetur ex lib. 2. *Feudorum*, tit. 6. & 7. de forma fidelitatis, item causa 1. & 22. quaest. 5. cap. *De forma*.

177 Sicut autem Vasallus debet domino fidelitatem, ita & dominus Vasallo debet vicem reddere, cap. *de forma* 22. quaest. 5. & cap. *Esto subiectus* distinct. 95. Alias censetur male fidus, ut habetur.

lib. 2. Feudorum, citat. tit. 6. de forma fidelitatis, & debet priuari feudo per superiorem, si erga Vasallum perfide se gerat, vt bene docet Syluester ibidem quæst. 12.

Qui etiam quæst. 25. asserit, post Guilielmum Durandum, si Vasallus committat crimen læsæ Maiestatis contra Principem, propter quod omnia eius bona publicantur, ad Principem deuenire ius, quod in re competeat Vasallo, hoc est, vile dominium.

178 Inuestitura ad feudum requisita duplex est. Vera, & præsumpta. Vera est solennis rei celsio, seu contractus, quo id agitur, vt feudum sit. Eadem rursus est propria, vel abusiva; ad illam actualis rei ipsius traditio requiritur; adiunctis testibus paribus Curiz, sine quibus inuestitura caduca existimatur; nisi dominus plures Vasallos non habeat; aut Clericus inuestituram concedat.

Abusiva inuestitura dicitur, quando dominus, vice vel loco feudi, & traditionis, siue possessionis realis, Vasallo hastam, gladium, annulum, vexillum, sceptrum, baculum, vel aliquod aliud symbolum corporeum porrigit, eumque per hoc inuestitum dicit, vt etiam docet Syluester V. Feudum, quæst. 5.

Præsumpta inuestitura vocatur, in qua seruitia per 30. annos animo feudum possidendi sunt præstita, ex §. si quis per triginta lib. 2. feud. tit. 26.

179 Quod si hæres Vasalli intra annum & diem non petierit à domino inuestituram feudi; aut si ipse Vasallus, post mortem domini, non petierit ab hæredibus eiusdem, amittunt feudum; nisi Vasallus sit miles, qui pro termino habet annum & mensem; vel sit minor annis 14. aut eum alioquin iusta causa impediuerit, vt docet Syluester quæst. 16. & habetur in tex. Feudorum, in quibus causis feudum amittatur lib. 1. tit. 5. & lib. 2. tit. 23.

180 V. In feudum dare potest quilibet, tam masculus, quam femina, tam nobilis, quam rusticus; modo habeant legitimam suorum bonorum administrationem: recipere autem, seu inuestiri potest quilibet, tam per se, quam per procuratorem; etiam seruus, modo sciante domino faciat, vt post Baldum docet Syluester, quæst. 4.

Acquiritur verò his modis. 1. Per inuestituram, modo explicato, propriam aut impropiam. 2. Præscriptione triginta annorum, ex dictis. 3. Successione, non ex testamento, sed ab intestato; quia non valet ordinatio defuncti, facta in feudo, vt post Ostiensensem docet Syluester ibidem quæst. 5. Apud quem hac de re plura; sicut & apud Iulium Clarum, & alios Iurisconsultos, qui de feudis agunt.

Neque ab Emphyteusi & feudo differt *Libellus*, vel *Libellum*, seu *contractus libellaticus*: nisi quod hic propriè dicitur, cum emphyteuta, seu feudatarius rem in emphyteusin seu feudum acceptam, simili contractu tradit tertio, vt sit veluti *subfeudum*, & *subemphyteusis*, vt post Negulantium tradit Lessius l. 2. cap. 24.

dub. 1. n. 6.

D V B I V M VII.

De alienatione bonorum Ecclesiasticorum; speciatim vtrum bona Ecclesia possint in feudum, vel emphyteusin dari: deque speciali contractu in Bavaria usitato, quem Dominicum sanuorem appellant.

Ad s. Thom. q. 77.

181 D E hac re statuo assertiones sequentes. **ASSERTIO I.** Bona Ecclesiastica, seu res illæ Ecclesiæ, quæ iam ab antiquo, necnon proxime antea in feudum, aut emphyteusin datæ fuerunt, possunt denuò hoc modo dari, etiam absque ordinaria siue requisita solemnitate iuris; dummodo id cedat ad euentem Ecclesiæ vtilitatem, & fiat ante incorporationem fructuum Ecclesiæ factam. Ita communis apud Couarruiam lib. 2. Variar. cap. 17. num. 4. Clarum de Emphyteusi quæst. 6. & de feudo q. 13. Azor to. 3. l. 10. cap. 3. quæst. 2. Molinam tom. 2. d. 466. n. 4. & Lessium lib. 2. cap. 24. dub. 11. et si dubitanter loquatur Syluester V. Emphyt. init. vbi ait: *Si tamen possessio ipsa erat prius emphyteutica, & peruenit libere ad Ecclesiam, dari potest in emphyteusim etiam perpetuo, secundum aliquos.*

Ratio est; tum quia id nullo iure prohibetur; tum quia id non censetur noua alienatio, quæ iure prohibetur, sed continuatio alienationis factæ. Idem colligitur ex Extrauag. *Ambitiosa*, de rebus Eccl. non alien. vbi dicitur: *præterquam in casibus iure permisis; ac de rebus & bonis in emphyteusim ab antiquo concessis solitis; & cum ecclesiarum euenti vtilitate, &c.* Vbi tamen vides, additam limitationem; quæ non est negligenda. Quæ seclusa, Episcopi est, bona Ecclesiæ vacantia ad mensam reuocare, vt bene Azor loc. cit.

182 **ASSERTIO II.** Si vero res Ecclesiæ antea non fuerint in feudum, seu emphyteusin traditæ; vel si post traditionem, expirante contractu, fuerint rursus, quoad fructus, Ecclesiæ incorporatæ, non possunt de nouo in feudum seu emphyteusin concedi, aut alia ratione alienari, nisi ex iusta causa, & seruatis certis conditionibus & solemnitatibus iure præscriptis. Est communis apud citatos.

Patet ex cap. *sive exceptio*, l. 2. quæst. 2. & cap. *Nulli*, de rebus Ecclesiæ non alienandis, & Extrauagant. *Ambitiosa*, in communibus, de rebus Ecclesiæ non alienandis, vbi Paulus II. prohibet, omnem bonorum Ecclesiasticorum immobilium, & mobilium pretiosorum, quæ seruando seruari possunt, alienationem; omneque pactum, per quod dominium transfertur, concessionem, hypothecam, locationem & conductionem vltra triennium, in feudationem, & contractum emphyteuticum, præterquam in casibus iure expressis; & omnem talem contractum irritum reddit, instricta excommunicationis sententia ijs, qui contra prædictam sententiam alienare præsumperint. Similia habentur cap. 1. & 8. de ijs, quæ fiunt à Prælato, absque consensu Capituli, & in authentica, *Hoc ius portetum* Cod. de sacros. Ecclesijs.

Neque